

Emrah URAN

**TÜRKİYE'DEKİ BAĞIMSIZ
İDARİ OTORİTELERİN
İDARİ YAPTIRIM YETKİSİ**

**Xİİ
LEVHA**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

EKONOMİK KAMU DÜZENİ EKSENİNDE BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELER

Birinci Kısım

EKONOMİ VE KAMU DÜZENİ

§ 1. GENEL OLARAK KAMU DÜZENİ KAVRAMI VE DEĞİŞİK BOYUTLARI.....	3
I. KAVRAM VE TANIM.....	3
II. KAMU DÜZENİNİN KAPSAMI.....	6
A. Güvenlik.....	7
B. Sağlık	7
C. Esenlik.....	8
D. Genel Ahlakın Korunması.....	8

E. Ekonomik İstikrar.....	9
§ 2. EKONOMİK YÖNÜYLE KAMU DÜZENİ VE DEVLETİN MÜDAHALESİ.....	11
I. KAVRAM.....	11
II. EKONOMİK YÖNÜYLE KAMU DÜZENİ.....	13
III. DEVLETİN EKONOMİYE MÜDAHALESİNİN NEDENLERİ VE BU YOLDA KULLANDIĞI ARAÇLAR....	17
A. Genel olarak.....	17
B. Devletin Ekonomiye Müdahalesine Yol Açan Salt Ekonomik Nitelikli Sebepler	24
1. Azalan Maliyetli Üretim Dallarının ya da Tekellerin Yol Açtığı Sakıncaların Giderilmesi:	24
2. Erdemli-Erdemsiz Mallar Sorununun Hafifletilmesi	25
3. İktisadi Dalgalanmaların Giderilmesi	26
4. İktisadi Büyüme ve Kalkınmanın Sağlanması.....	26
5. Dış Ticaret Dengesinin Sağlanması	26
6. Gelir dağılımının değiştirilmesi	26
C. Devletin Ekonomiye Müdahalesine Yol Açan Ekonomi-Dışı Sebepler.....	27
D. Devletin Ekonomiye Müdahale Yönünde Kullandığı Araçlar.....	28
1. İktisadi Araçlar	28
a. Dolaysız Düzenlemeler	28
b. Maliye Politikası Araçları.....	29
c. Para Politikası Araçları	30
d. İktisadi Alanda Çalışan Kamu Teşebbüslerinin Faaliyetleri.....	30
2. İktisat Dışı Araçlar	31
a. Planlama	31
b. Özendirme ve Destekleme (=Teşvik).....	33

IV. EKONOMİK KOLLUK VE ÖZEL GİRİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ	35
--	----

İkinci Kısım

BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELER OLGUSU

I. Genel Olarak	43
II. Ortaya Çıkış Nedenleri	49
III. Faaliyet Alanları	53
A. Yönetim ile Yönetilenler Arasındaki Uyuşmazlıkların Giderilmesi İşlevi	54
B. Pazar Ekonomisinin Düzenlenmesine İlişkin İşlevi.....	54
C. Özgürlüklerin (Özellikle Bilgi Alma Hakkı ve İletişim Özgürlüğünün) Korunması.....	56
IV. Ortak Özellikleri.....	58
A. Bağımsızlık:	58
B. Özerklik:.....	60
C. İdari Otorite:	61
V. Regülasyon Kavramının İfade Ettikleri	63

İkinci Bölüm

İDARİ YAPTIRIM TEORİSİ

§ 1. GENEL OLARAK YAPTIRIM ve İDARİ YAPTIRIM	67
I. YAPTIRIM	67
II. İDARİ YAPTIRIM	69
A. Genel Olarak.....	69
B. İdari Yaptırım Kavramı.....	70
1. İdari Yaptırımların Kaynağı ve Amaçları	73
2. İdari Yaptırımların Özellikleri.....	74
C. İdari Yaptırım Kavramı ve İdari Ceza Hukuku İlişkisi.....	75

D. İdari Yaptırımların İdari İşlem Teorisi İçerisindeki Yeri	79
III. İDARİ CEZA HUKUKU - CEZA HUKUKU AYRIMI	82
A. Genel Olarak.....	82
B. Karşılaştırılmaları.....	83
a. Amaç ve Uygulama Açısından	83
b. Doğurdıkları Sonuçlar Açısından	86
c. Kanunilik İlkesi Açısından	88
d. Kusurluluk Unsuru Açısından	94
e. Ne bis İn İdem Kuralı Açısından	95
IV. İDARİ CEZA HUKUKUNDA TAKDİR YETKİSİ.....	98
A. Genel Olarak.....	98
B. İdari İşlemin Unsurları Bakımından Sınırları.....	99
C. Takdir Yetkisinin Yargısal Denetiminde Kullanılan Ölçütler	105
1. Anayasal İlke ve Kurallara Aykırılık	106
2. Özel Kurallara Aykırılık	108
3. Genel Hukuk İlkelerine Aykırılık.....	108
4. Kamu Yararı ve Hizmetin Gereklerine Aykırılık	109
5. Açık Hata	110
V. İDARİ CEZA HUKUKUNDA ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ.....	111
A. Elverişlilik İlkesi	112
B. Gereklilik İlkesi	113
C. Orantılılık İlkesi	114
VI. BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELER BAKIMINDAN İDARİ CEZA HUKUKU.....	121
A. Genel Olarak.....	121
B. Düzenleme Yetkileri	121
1. Genel Olarak İdarenin Düzenleme Yetkisi	121
2. Bağımsız İdari Otoritelerin Düzenleme Yetkisi.....	125
C. İdari Yaptırım Yetkilerinin Kaynağı ve Amacı	131

VII.KABAHAHLER KANUNU İLE BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELERİN İDARİ YAPTIRIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	142
A. Genel Olarak.....	142
B. Kabahatler Kanunu'nun Bağımsız İdari Otoritelerin İdari Yaptırımlarına Etkisi	144

Üçüncü Bölüm

İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ BAĞLAMINDA BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELERİN İDARİ YAPTIRIM YETKİLERİ

I. İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ	153
A. Genel Olarak.....	153
B. İdari Mali Yaptırımlar	154
C. Bireysel İdari Yaptırımlar	157
II. İDARİ YAPTIRIMLARIN GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ.....	158
A. Genel Olarak	158
B. İdare ile Kurulan Hukuki İlişkinin Uzantısı Olarak Ortaya Çıkan Yaptırımlar	160
1. Genel Olarak.....	160
2. İzin, Ruhsat ve Lisans Kavramları ve İptal Yaptırımının İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi.....	164
a. Bir kavramsal sorun incelemesi; İzin, Ruhsat ve Lisans	164
b. İptal Yaptırımının Değerlendirilmesi	171
3. Kurulan Hukuki İlişkinin Uzantısı Yaptırımlar	173
a. Lisans İptali, (EPDK).....	173
aa. Genel Olarak.....	173
bb. Lisans Rejimleri	175

aaa. Elektrik Piyasası Kanununca Öngörülen Lisans Rejimi.....	175
bbb. Doğalgaz Piyasası Kanununca Öngörülen Lisans Rejimi.....	178
ccc. Petrol Piyasası Kanununca Öngörülen Lisans Rejimi	181
ddd. LPG (Sıvılaştırılmış Petrol Gazları) Piyasası Kanununca Öngörülen Lisans Rejimi.....	181
cc. Lisans İptali Halleri	183
aaa. Elektrik Piyasası	183
bbb. Doğalgaz Piyasası.....	186
ccc. Petrol Piyasası	188
ddd. LPG (Sıvılaştırılmış Petrol Gazları) Piyasası	189
b. İhalenin İptali (KİK).....	190
aa. Genel Olarak.....	190
bb. Kamu İhale Kurumunca İhalenin İptali	193
c. İzin veya Yetki Belgesinin Askıya Alınması veya İptali (TAPDK)	203
aa. Genel Olarak.....	203
bb. Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasasındaki İzin ve Yetki Belgesi Rejimi	205
cc. Tesis Kurma, Üretim, Proje Tadilat İzinlerinin Askıya Alınması ve İptali	212
dd. Uygunluk, Dağıtım ve Satış Belgelerinin Askıya Alınması ve İptali	215
d. Şeker Kotası İptali (ŞK)	218
aa. Genel Olarak.....	218
bb. Şeker Kanunu Çerçevesinde Kota Kavramı.....	220
cc. Kota İptali Halleri	223
e. Banka Kuruluş ve Faaliyet İzninin İptali (BDDK)	225
aa. Genel Olarak	225
bb. 5411 Sayılı Bankacılık Kanunundaki Kuruluş ve Faaliyet İzni Rejimi.....	228
cc. İzin İptali Halleri.....	240

---

f. Muafiyet ve Menfi Tespitin Geri Alınması (RK).....	248
aa. Genel Olarak.....	248
bb. 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanuna Göre Muafiyet Rejimi.....	248
aaa. Malların Üretim veya Dağıtımını ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması	251
bbb. Tüketicinin Yarar Sağlaması	254
ccc. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması	256
ddd. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması	258
cc. Muafiyetin Geri Alınması	267
g. Yetkilendirmenin İptali (BTK).....	274
aa. Genel Olarak.....	274
bb. 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunundaki Yetkilendirme Rejimi	275
cc. 5809 Sayılı Kanuna Göre Yetkilendirmenin İptali	278
h. Yayın İzninin ve Yayın İletim Yetkisinin İptali (RTÜK).....	282
aa. Genel Olarak.....	282
bb. 6112 Sayılı Kanunun Öngördüğü İzin Rejimi ..	285
aaa. Yayın Lisansı.....	285
bbb. Yayın İletim Yetkisi	290
cc. Yayın Lisansı ve Yayın İletim Yetkisinin İptal Edildiği Haller.....	292
i. Aracı Kurumların Kuruluş ve Faaliyet İzinlerinin İptali (SPK).....	302
aa. Genel Olarak.....	302
bb. Aracı Kurumların Kuruluş ve Faaliyet Şartları	307
aaa. Kuruluş Şartları	307

aaaa. Anonim Ortaklık Şeklinde Kurulma.....	307
bbbb. Hisse Senetlerinin Tamamının Nama Yazılı Olması.....	308
cccc. Hisse Senetlerinin Nakit Karşılığı Çıkarılması.....	309
dddd. Sermayelerin Kurulca Belirlenen Miktardan Az Olmaması.....	309
eeee. Esas Sözleşmenin Sermaye Piyasası Kanununa Uygun Olması	310
ffff. Kurucularda Aranılan Özel Şartlar....	310
bbb. Faaliyet Şartları	314
cc. Faaliyet ve Yetki Belgesinin İptali	316
C. İdari Para Cezaları	318
1. Genel Olarak	318
2. Bir İdari Mali Yaptırım Çeşidi Olarak İdari Para Cezası	318
3. Genel Olarak Türkiye'deki Bağımsız İdari Otoritelerin İdari Para Cezası Uygulamaları	320
a. Enerji Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı:	322
aa. Elektrik Piyasası ve Doğalgaz Piyasası	322
bb. Petrol Piyasası	326
aaa. 19. Maddenin 1. Fıkrasının (a) Bendinde Düzenlenen İhlaller	327
bbb. 19. Maddenin 1. Fıkrasının (b) Bendinde Düzenlenen İhlaller	328
cc. LPG Piyasası.....	332
aaa. 16. Maddenin 1. Fıkrasının (a) Bendinde Düzenlenen İhlaller	332
bbb. 16. Maddenin 1. Fıkrasının (b) Bendinde Düzenlenen İhlaller	334
ccc. 16. Maddenin 1. Fıkrasının (c) Bendinde Düzenlenen İhlaller	335
b. Şeker Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	336

---

c. Bankacılık Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	337
d. Rekabet Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	339
e. Telekomünikasyon Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	350
f. Radyo ve Televizyon Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	352
g. Sermaye Piyasası Hukukunda İdari Para Cezası Yaptırımı	357
D. Kendine Özgü (Sui Generis) İdari Yaptırımlar.....	359
1. Genel Olarak.....	359
2. Nispi İdari Para Cezası (RK).....	359
3. Bankanın Fona (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) Devri (BDDK).....	366
4. Yayının Geçici Olarak Durdurulması (Ekran Karartma) (RTÜK).....	378
5. Gerekli Her Türlü Tedbiri Alma Yetkisi (SPK)	381
§ – SONUÇ.....	385
KAYNAKÇA	387

